

Sygn. akt II Ka 29/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący : SSO Waldemar Cytrowski

Sędziowie : SSO Ewa Miastkowska

SSO Agata Wilczewska - spr.

Protokolant : st. sekr. sąd. Irena Bąk

przy udziale J. G. (1) Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2014r.

sprawy **A. M. (1)**

oskarżonego z art.279§1k.k. w zw. z art.64§1k.k. i innych

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Turku

z dnia 16 września 2013r. sygn. akt II K 456/13

uchyla zaskarżony wyrok w całości wobec oskarżonego A. M. (1) i sprawę w tej części przekazuje Sądowi Rejonowemu w Turku do ponownego rozpoznania.

Agata Wilczewska Waldemar Cytrowski Ewa Miastkowska

Sygn. akt II Ka 29/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 września 2013 r. Sąd Rejonowy w Turku, w sprawie o sygn. akt II K 456/13, oskarżonego A. M. (1) uznał za winnego trzydziestu jeden występków z art.279§1k.k. w zw. z art.64§1k.k. oraz z art.13§1k.k. w zw. z art.279§1k.k. w zw. z art.64§1k.k., polegających na tym, że że:

w styczniu 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. dokonał włamania do garażu blaszanego po uprzednim zerwaniu blachy na dachu zamkniętego garażu wszedł do wewnątrz skąd dokonał kradzieży, skrzynki narzędziowej oraz plecaka i dmuchawy typu farelka, wartości 130 zł czym działał na szkodę A. P., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od 2 do 4 stycznia 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. dokonał włamania do garażu blaszanego po uprzednim zerwaniu nitów łączących ścianę garażu i odgięciu blachy wszedł do wewnątrz skąd dokonał kradzieży odkurzacza z kompletem węży, prostownika samochodowego, 5 litrów oleju silnikowego marki E., farelki grzewczej, kluczy naprawczych, 3 pojemników z zawartością płynu do spryskiwaczy,

firankę łącznej wartości 1.000 zł czym działał na szkodę Z. T., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w nocy z 15/16 stycznia 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Energetyk, usiłował dokonać włamania do altany, w ten sposób że po uprzednim wyważeniu dwóch par drzwi przy użyciu metalowego łomu wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie po jego splądrowaniu zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę L. S. (1), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w nocy 1/2 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. dokonał włamania do budynku magazynu żywności (...) Komitetu Pomocy (...) w ten sposób, że po uprzednim wybitciu szyby w oknie wszedł do wewnątrz pomieszczenia skąd dokonał kradzieży drewnianej kasety z pieniędzmi w kwocie 390 zł, teczki z zawartością dokumentów, na szkodę (...) Komitetu Pomocy (...) oraz lornetki wartości 90 zł na szkodę S. K. (1), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w miesiącu lutym 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego Źródleko, usiłował dokonać włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wyważeniu drzwi wejściowych przy użyciu łomu wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie po jego splądrowaniu zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę B. C., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w nocy z 17 na 18 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. dokonał włamania do zbiornika metalowego poprzez zerwanie dekla zabezpieczającego korek wlewu a następnie dokonał kradzieży 200 litrów oleju napędowego wartości 1.032 zł na szkodę firmy (...) i J. w T., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego Wspólnota dokonał włamania do altany w ten sposób, że przy użyciu metalowego łomu wyważył drzwi wejściowe do pomieszczenia a następnie z wnętrza dokonał kradzieży butli gazowej, wiertarki, automatycznego wyłącznika prądu oraz lampy górniczej wartości łącznej 380 zł, czym działał na szkodę K. P., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota dokonał włamania do altany w ten sposób, że przy użyciu metalowego łomu wyważył drzwi wejściowe do pomieszczenia a następnie z wnętrza dokonał kradzieży wiertarki, wyrzynarki, piły łańcuchowej elektrycznej, zestawu kluczy, śrubokrętów, kombinerek, klucza z pięcioma nasadami, klucza do rur dwóch sztuk, przewodu do kosiarki, piły ręcznej marki K., sekatora akumulatorowego, zestawu wiertel, przecinaka i zaworu do wody wartości łącznej 750 zł, czym działał na szkodę W. J., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota dokonał włamania do altany w ten sposób, że przy użyciu metalowego łomu wyważył drzwi wejściowe do pomieszczenia a następnie z wnętrza dokonał kradzieży wentylatora elektrycznego wartości łącznej 50 zł, czym działał na szkodę J. O., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota dokonał włamania do altany w ten sposób, że przy użyciu metalowego łomu wyważył drzwi wejściowe do pomieszczenia a następnie z wnętrza dokonał kradzieży latarki L., po czym po

zerwaniu kłódki zabezpieczającej metalową klatkę z wewnątrz dokonali kradzieży trzech sztuk królików, a następnie po zerwaniu kłódki z tunelu foliowego skradli 40 metrów siatki ogrodzeniowej wartości łącznej 615 zł, czym działał na szkodę W. P., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota dokonał włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wybiciu szyby w oknie po wejściu do wewnątrz dokonał kradzieży napelnionej butli gazowej wartości 150 zł, czym działał na szkodę E. J., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota dokonał włamania do altany w ten sposób, że przy użyciu metalowego łomu wyważył drzwi wejściowe do pomieszczenia a następnie z wnętrza dokonał kradzieży przewodów instalacji elektrycznej o długości 38 metrów, licznika do poboru energii, sześciu gniazd elektrycznych oraz dwóch wyłączników, lampy sufitowej wartości łącznej 1.000 zł, czym działał na szkodę S. K. (2), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota dokonał włamania do altany w ten sposób, że przy użyciu metalowego łomu wyważył zamek w drzwiach wejściowych do pomieszczenia a następnie z wnętrza dokonał kradzieży wiertarki udarowej, szlifierki kątovej wraz z kluczem, tarczy widiowej, dwóch tarcz zwykłych, zestawu kluczy płaskich, walizki narzędziowej z wyposażeniem, 60 metrów przewodu, m. wieży S., mieszałda do gipsu, wartości łącznej 860 zł, czym działał na szkodę S. K. (3), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota usiłował dokonać włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wybiciu szyby w oknie wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie po jego splądrowaniu zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę K. U., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota dokonał włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wybiciu szyby w oknie wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie dokonał kradzieży wkrętarki marki E., 40 metrów przewodu elektrycznego, łącznej wartości 280 zł, czym działał na szkodę J. i A. M. (2), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota usiłował dokonać włamania do altany w ten sposób, że przy użyciu metalowego łomu wyważył drzwi wejściowe i wszedł do wewnątrz pomieszczenia, gdzie po jego splądrowaniu zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę W. W., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 19 do 21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota usiłował dokonać włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wybiciu szyby w oknie wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie po jego splądrowaniu zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę M. S. (1), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w nocy z 20/21 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. na terenie ogrodu działkowego Wspólnota dokonał włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wybiciu szyby w oknie wszedł do wewnątrz pomieszczenia gospodarczego skąd dokonał kradzieży dwóch przewodów elektrycznych o łącznej długości 60 metrów i wkretarki na baterie, łącznej wartości 320 zł, na szkodę T. R., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od 23 do 25 lutego 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O. dokonał włamania do zbiornika metalowego poprzez zerwani kłódki zabezpieczającej korek wlewu, a następnie dokonał kradzieży 200 litrów oleju napędowego wartości 1.032 zł na szkodę firmy (...) i J. w T., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 25 do 28 lutego 2013 r w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego M. dokonał włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wybiciu szyby w oknie wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie dokonał kradzieży przewodu elektrycznego oraz kłódki z kluczami wartości 30 zł, czym działał na szkodę J. G. (2), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 25 do 28 lutego 2013 r w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego M. usiłował dokonać włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wyważeniu drzwi przy użyciu metalowego łomu wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie po jego splądrowaniu zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę R. R., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 25 do 28 lutego 2013 r w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego M. usiłował dokonać włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wyważeniu drzwi przy użyciu metalowego łomu wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie po jego splądrowaniu zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę C. A., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 25 do 28 lutego 2013 r w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego M. usiłował dokonać włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wyważeniu drzwi przy użyciu metalowego łomu wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie po jego splądrowaniu zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę M. Ł., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w okresie od dnia 25 do 28 lutego 2013 r w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego M. usiłował dokonać włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wyważeniu drzwi przy użyciu metalowego łomu wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie po jego splądrowaniu zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę M. S. (2), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w miesiącu lutym 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego Źródleńko dokonał włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wyważeniu drzwi wejściowych przy użyciu łomu, wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie dokonał kradzieży wodomierza i kranu wartości 150 zł, czym działał na szkodę T. B., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w miesiącu lutym 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z M. P., S. O. i K. M. (1), usiłował dokonać włamania do garażu typu blaszak w ten sposób, że po oderwaniu arkusza blachy na dachu przy użyciu łomu wszedł do wnętrza, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym

działał na szkodę dotychczas nieustalonego pokrzywdzonego, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w miesiącu lutym 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z M. P., S. O. i K. M. (1), usiłował dokonać włamania do garażu typu blaszak w ten sposób, że po oderwaniu arkusza blachy na dachu przy użyciu łomu wszedł do wnętrza, skąd zabrał a następnie porzucił butelki z płynami hamulcowymi, i zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę dotychczas nieustalonego pokrzywdzonego, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w miesiącu lutym 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego Źródélko, usiłował dokonać włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wybiciu szyby w oknie wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie po jego splądrowaniu zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na brak przedmiotów interesujących sprawcę, czym działał na szkodę J. P., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w miesiącu lutym 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego Źródélko, dokonał włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wyważeniu drzwi wejściowych przy użyciu łomu wszedł do wewnątrz pomieszczenia skąd dokonał kradzieży sekatora oraz kranu zewnętrznego typu motylek wartości 80 zł, czym działał na szkodę L. S. (2), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w miesiącu lutym 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., na terenie ogrodu działkowego M. dokonał włamania do altany w ten sposób, że po uprzednim wyważeniu drzwi wejściowych wszedł do wewnątrz pomieszczenia gdzie dokonał kradzieży przewodu elektrycznego – przedłużacza, dwóch sztuk sekatorów wartości łącznej 100 zł, czym działał na szkodę S. P., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne,

w marcu 2013 r. w T., w woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. (1), M. P. i S. O., usiłował dokonać włamania do garażu blaszanego w ten sposób, że po odgięciu tylnej ściany wykonanej z blachy, nie wszedł do jego wewnątrz z uwagi na przeszkodę w postaci ustawionych przy tej ścianie mebli, uniemożliwiającej wejście, czym działał na szkodę S. R., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne.

Przyjmując, że czyny te zostały popełnione w ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k., Sąd na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył za nie oskarżonemu karę 3 lat pozbawienia wolności. Na podstawie art. 63 § 1 k.k. Sąd zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres tymczasowego aresztowania od dnia 9 marca 2013 r., a nadto zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych.

Powyższy wyrok zaskarżony został w całości przez obrońcę oskarżonego. Obrońca, na podstawie 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt. 2 k.p.k., zarzucił wyrokowi obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 79 § 1 pkt. 3 i § 3 k.p.k. i art. 81 § 1 k.p.k. w zw. z art. 202 § 1 k.p.k. oraz art. 6 k.p.k. poprzez niedopuszczenie opinii biegłych lekarzy psychiatrów w sytuacji, gdy zachodziły podstawy do powzięcia wątpliwości co do poczytalności A. M. (1) oraz nie wyznaczenie oskarżonemu obrońcy z urzędu mimo istniejącej ku temu podstawy, w sytuacji gdy nie miał on obrońcy z wyboru a tym samym pozbawienie go prawa do obrony.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. oraz 437 § 2 k.p.k. wniósł o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje

Podniesione przez obrońcę oskarżonego w apelacji zarzuty okazały się zasadne i w konsekwencji konieczne było wydanie przez Sąd odwoławczy wyroku o charakterze kasatoryjnym.

W toku postępowania karnego oskarżonemu przysługuje prawo do ustanowienia sobie obrońcy. W art. 79 k.p.k. oraz art. 80 k.p.k. ustawodawca wskazuje na pewne okoliczności, których występowanie powoduje, że uczestnictwo obrońcy jest obowiązkowe. Przepis art. 79 § 1 k.p.k. wskazuje na ułomności natury fizycznej i psychicznej oraz nieletniość oskarżonego, które powodują, że nie jest on w stanie samodzielnie należycie bronić swoich interesów procesowych. Jedną z przesłanek obrony obowiązkowej jest uzasadniona wątpliwość co do poczytalności sprawcy (art. 79 § 1 pkt. 3 k.p.k.).

Analiza akt sprawy wskazuje wprawdzie, że nie jest słuszny zarzut obrońcy oskarżonego, że już na etapie postępowania przez Sądem Rejonowym ujawniły się okoliczności uzasadniające powzięcie przez Sąd Rejonowy wątpliwości co do poczytalności oskarżonego. Jednak okoliczności takie niewątpliwie pojawiły się po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji. W szczególności, z protokołów przesłuchań oskarżonego składanych na etapie postępowania przygotowawczego wynika jedynie, że ukończył on szkołę podstawową, nie był leczony psychiatrycznie, należy do (...) w T., nie odbył służby wojskowej, posiada kat. A oraz został przeniesiony do rezerwy. Także w treści wyjaśnień składanych przez oskarżonego czy to w toku postępowania przygotowawczego czy też przed Sądem I instancji, brak jest jakichkolwiek informacji by ukończył szkołę specjalną, miał jakiegokolwiek zaburzenia w funkcjonowaniu intelektualnym czy inne wpływające na stan jego zdrowia psychicznego.

W orzecznictwie wskazuje się, że badanie stanu zdrowia psychicznego sprawcy nie powinno stanowić reguły, lecz uprawnienie, powinno zawsze wynikać z konkretnych okoliczności wskazujących zasadnie na możliwość zaburzeń psychicznych (wyr. SN z 12.11.2003 r., III KK 416/03, LEX 82308). Tymczasem okoliczności takie, do momentu złożenia przez oskarżonego wniosku z dnia 10 października 2013 r. (k 1749) o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu, w przedmiotowej sprawie nie występowały. Co ważne, wniosek ten został złożony dopiero w momencie otrzymania przez oskarżonego odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem o którego sporządzenie wnosił. W ocenie Sądu Okręgowego, z samego faktu, iż oskarżony ukończył szkołę podstawową oraz nie odbył służby wojskowej – choć przecież posiada kat. A oraz został przeniesiony do rezerwy – nie można było zasadnie wywodzić wątpliwości co do poczytalności oskarżonego.

Dopiero w konsekwencji złożenia przez oskarżonego wniosku o ustanowienie obrońcy z urzędu, z powołaniem się na okoliczność ukończenia szkoły specjalnej i upośledzenie umysłowe, zarządzeniem Prezesa Sądu Rejonowego z dnia 24 października 2013 r. (k. 1765) został oskarżonemu wyznaczony obrońca, który następnie sporządził i wniósł środek odwoławczy.

Reasumując, do momentu złożenia wniosku przez oskarżonego o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu, brak było w przedmiotowej sprawie jakichkolwiek przesłanek, które pozwoliłyby lub nakazywały powziąć wątpliwości co do poczytalności A. M. (1).

Pomimo tego jednak, w świetle jego oświadczenia zawartego we wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu, nie ulega wątpliwości, iż oskarżony winien być zbadany przez biegłych lekarzy psychiatrów na okoliczność jego stanu zdrowia psychicznego, a co za tym idzie korzystać w postępowaniu sądowym z pomocy obrońcy. Okoliczności bowiem podawane przez oskarżonego o ukończeniu szkoły specjalnej i upośledzeniu umysłowym, a niewątpliwie mogące wpływać na jego poczytalność, zostały dodatkowo uprawdopodobnione dokumentami nadesłanymi przez Ośrodek Szkolno- (...) w T. im. K. M. w postaci orzeczenia kwalifikacyjnego do kształcenia specjalnego (k. 1989) oraz skierowania oskarżonego do odbycia nauki w w/w Ośrodku (k. 1988). W orzeczeniu wskazuje się bowiem, że u oskarżonego stwierdzono lekki niedorozwój umysłowy, zaburzenia podstawowych funkcji myślowych, małą samodzielność i wolne tempo myślenia, trudności z wypowiedaniem myśli i formułowaniem wypowiedzi oraz zaburzony rozwój emocjonalno-społeczny.

W tym miejscu przypomnieć należy, że prawo oskarżonego do obrony – będące przecież jedną z naczelnych zasad polskiego procesu karnego – posiada dwa aspekty: aspekt materialny, rozumiany jako prawo przeciwstawiania się tezie oskarżenia oraz aspekt formalny, czyli prawo do korzystania z pomocy obrońcy. Zasada prawa do obrony została podniesiona do rangi zasady konstytucyjnej (art. 42 ust. 2 Konstytucji RP). Znajduje również swoje miejsce w traktatach międzynarodowych regulujących zagadnienia praw człowieka (art. 6 ust. 3 lit. c EKPC).

W okolicznościach przedmiotowej sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego doszło do naruszenia prawa do obrony oskarżonego, w szczególności w aspekcie formalnym. Pomimo bowiem, iż mogłoby się okazać po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych psychiatrów, że stwierdzone u oskarżonego zaburzenia intelektualne oraz niedorozwój umysłowy uzasadniały wyznaczenie dla oskarżonego obrońcy z urzędu, nie ujawnienie tych okoliczności skutkowało brakiem wyznaczenia dla oskarżonego obrońcy z urzędu w postępowaniu przed Sądem I instancji. Okoliczność ta ma szczególne znaczenie również z uwag na fakt, iż w przedmiotowej sprawie w akcie oskarżenia prokurator zawarł wnioski o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie kary uzgodnionej z oskarżonym, a zachodzi wątpliwość czy A. M. (1) miał świadomość konsekwencji procesowych uwzględnienia przez Sąd wniosku prokuratora.

Mając to na uwadze Sąd odwoławczy na podstawie art. 437§1i2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Sąd ten winien w pierwszej kolejności zasięgnąć opinii biegłych lekarzy psychiatrów celem ustalenia stanu zdrowia psychicznego oskarżonego zarówno w czasie czynów jak i w czasie postępowania, a następnie przeprowadzić postępowanie w koniecznym zakresie, bacząc by prawo do obrony oskarżonego było zapewnione.

Agata Wilczewska Waldemar Cytrowski Ewa Miastkowska